

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Geschichte der Juden in Libochowitz.

Bearbeitet von

Direktor Karl Křenek, Libochowitz.

Tak jako z roztroušených sídlišť obyvatelstva předhistorického kolem nynějších Libochovic vyvinula se za prvních Přemyslovců soustředěná obec, která již r. 1336 jmenuje se „městečkem“, a to „hrozeným“, — aby domoci se mohla rozličných práv a výsad, — tak později z rozptýlených rodin žid. po různých strastných dobách vyvinula se v L. o b e c ž i d o v s k á. Šlo to pomalu; alespoň zprávy o tom jsou velmi sporé.

Městečko L., které bylo od r. 1560 „panským městem poddaným“, patřilo od r. 1336 do 1558 mocným pánům z H a z m b u r k a. R. 1558 přešlo koupí na hofmistra království Českého, Jana nejstaršího z Lobkovic, který u císaře Ferdinanda I. vymohl, že L. vysazeny byly za město, které si mohlo voliti 12 konšelů, z nichž každý vedl jeden měsíc úřad purkmistrovský, a první z purkmistrů zván byl primátorem.

Majitel L. Jan III. z Hazmburka psal v srpnu r. 1538 Zdislavu Berkovi z Dubu, nejvyššímu hofmistru království Českého, toto:

„Jakož jest pohnán před úřad Vaší Milosti a před pány vladyky krále Jeho Milosti rady soudu komorního poddaný můj *Jakub Žid z Libochovic* od Židů pražských pro sumu 43 kop 12 grošů českých, kteříž pokládají, že jsou za téhož poddaného mého Žida králi Jeho Milosti dali; ježto mě se zdá takový jich pŕuhon býti nepořádný, poněvadž týž *Jakub Žid* poddaný můj berní J. M. krále podle jiných poddaných mých, jsouc pode mnou osedlý, z šacunku statečku svého jest dal, což jest na něho přišlo. Proto za to Vaší Milost žádám i tu víru k Vaší Milosti mám, že mimo to na téhož Žida poddaného mého těžkosti dopustiti neráčíte. —“

První větší bezpečnou zprávu o Židech v L. nacházíme v „Knize zápisu města Libochovic z r. 1455 až 1601“. Čteme tam:

„R. 1583 ve středu po sv. Michalu, t. j. 5. října, páni purkmistr a konšelé města Libochovic nad Ohří s povolním slovného pana Jakuba Lhoty, hejtmana na Libochovicích, prodali jsou kus lada tři čtvrti provazců šíří a tolikéž zdyli k dědině kněžské přináležející a podle vinice Karla Vodolána ležící *Židům v Libochovicích* bydlejícím nynějším i budoucím k pohřbu jejich mrtvých, a to na způsob tento: aby každého půl léta, počnouc při sv. Jiří 1584 a při sv. Havle téhož léta, po 12 groších míšenských a také potom na časy budoucí i věčné úroku pololetního z téhož kusu farářům, kteřížbykoliv tu v Libochovicích na faře bytem stálým byli, platili. A kdybykoliv který přesporní Žid s vůlí však Libochovických Židův tu na témž místě byl, od toho každého má též panu faráři Libochovickému 10 grošů míšenských se dávatí.

Actum zápisem za úřadu Floriania Rakovnického v pátek 13. dubna 1584.“ — —

V této době byli v L. kněží víry „podobojí“.

Tento poplatek odváděli Židé faráři až do vyzved-

Dějiny Židů v Libochovicích.

Zpracoval

Karel Křenek, ředitel měšť. škol v. v. v Libochovicích.

nutí poddanstva a do vyvazení pozemků z dávek emfyleutických.

V dějepisném místopisu L. z 1878 od Josefa Č a p k a dočítáme se, že Židé přebývali dříve v blízké obci Radovesicích a že teprve okolo r. 1583 obec svou v L. založili, a že z času svého přebývání v Radovesicích chovají staré desatero v hebrejském jazyku na pergameně psané.

V době té přestěhoval se Křištof z Hazmburka ze značně zpustlého hradu Hazmburka do L. a r. 1558 prodal celé panství Hazmburské (Libochovice, Radovesice, Klepy a jiné okolní vesnice) Janu P o p e l o v i z L o b k o v i c, který v L. co v sídle svého panství vystavěl si zámek r. 1560.

O ž i d o v s k é o b c i v R a d o v e s i c í c h chybějí doklady. V gruntovní knize panství Hazmburského (1560—1581), ke kterému patřily Radovesice, neshledáváme se se jmény židovskými, kdežto v „manuálech města L.“ čteme: „R. 1564 koupil A b r a h a m B e n d a Ž i d grunt od Matěje Kadlce za 31 kop grošů míšenských a hned ho také zaplatil. Po jeho smrti měl ho r. 1583 syn jeho Abraham. — R. 1583 prodal Š i m o n Ž i d dům svůj na náměstí (nyní městská radnice) Tomáši Rabuskému a sám si koupil 1588 dům jiný, ve kterém se uvádí ještě r. 1591.“

V Radovesicích objevuje se žid. rodina Israela F r a n k l a, který tam koupil r. 1865 domek (č. 73) od Karla Šubrtá. —

V zápisech městských se dočítáme, že r. 1630 koupil Huspekovský dům dílčí (nyní č. 33 a 34) M o y z l a M a u š l. Od r. 1633 měl dům Maušlovský syn jeho Samuel („Šmule“ a od toho slul pak ten dům Š m u l o v s k ý. 13 strychů pole při něm zabrala vrchnost. Oba tyto domy za války třicetileté byly opuštěné, a tak když za Ferdinanda III. prováděla se revise majetků, zapsáno bylo v „Calculus Revisionis“ 1654 v L. 47 domů osedlých a 21 pustých. Ve městě nebyl ani jeden žid. dům osedlý, ale mezi pustými uveden byl dům M a u š l o v s k ý a dům Š m u l o v s k ý. (Dům Maušlovský koupil po r. 1654 od vrchnosti V. Kacerovský za 70 kop. Když se r. 1920 opravoval, našly se uvnitř zdiva při dveřích zazděné hebrejské písně Davidovy.) Při této revisi v r. 1654 napočetlo se v L. toliko 12 Židů. Na „předměstí“ uvádí se dům Žida Abrahama. — —

Před ukončením války třicetileté uvádějí se ve spisech městských v rozličných částech města někteří majitelé domů:

M a r e k Ž i d koupil domek 1628.

E l i á š Ž i d koupil dům freimarkem 1629.

J o j z l Ž i d koupil domek 1636.

Zřízeno zde „ž i d o v s k é m ě s t o“, v němž později z nedostatku míst zřizovaly se „dílní domy“ a místo manželek množily se „hospodyně“. — — —